

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΗΣ ΕΞΗΚΟΣΤΗΣ ΕΠΕΤΕΙΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΤΗΣ ΡΩΜΗΣ

► ΤΩΝ **ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΥ***,
AXEL TROOST**

ΕΞΗΝΤΑ ΧΡΟΝΙΑ μετά την υπογραφή των Συνθηκών που οδήγησαν στη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ευρώπη βρίσκεται σε ένα κρίσιμο σταυροδρόμι, αντιμετωπίζει μια υπαρξιακή κρίση. Αυτό έγινε εμφανέστερο μέσω του βρετανικού δημοψηφίσματος και της απόφασης του Ηνωμένου Βασιλείου να αποχωρήσει από την Ε.Ε. (Brexit). Η απογοήτευση των λαών της Ευρώπης είναι ένα πανευρωπαϊκό φαινόμενο, που αντανακλά επικρατούσες σκληρές και γενικευμένες αντικειμενικές συνθήκες: διάβρωση της μεσαίας τάξης, διάλυση του κράτους πρόνοιας και έκρηξη ανισοτήτων. Η πρόσφατη άνοδος του εθνικισμού, της δημαγωγίας και της ξενοφοβίας, που τρέφει η ρητορική της Ακρας Δεξιάς, υπονομεύει τις θεμελιώδεις αρχές του ευρωπαϊκού οράματος: ένα πολιτικό όραμα για την προώθηση μιας ειρηνικής, ευημερούσας, ανοιχτής, συνεκτικής, ανεκτικής κοινωνίας, που θα βασιζόταν στο κράτος δικαίου, τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και την αλληλεγγύη.

ΕΙΝΑΙ ΥΠΟΚΡΙΣΙΑ να αποδίδουμε τα κακώς κείμενα γενικώς και αορίστως στις συνέπειες της παγκοσμιοποίησης. Η παγκοσμιοποίηση δεν είναι μια φυσική καταστροφή που δεν μπορεί να αποφευχθεί, αλλά ένα σύνολο οικονομικών, πολιτικών και κοινωνικών διεργασιών που αντιμετωπίζονται με διαφορετική πολιτική. Πρέπει να το παραδεχτούμε: η ευρωπαϊκή αντίδραση έως τώρα δεν ήταν επαρκής. Ετσι μειώθηκε η συλλογική ευημερία, αυξήθηκαν οι ανισότητες, αφέθηκαν απροστάτευτοι οι ευάλωτοι πολίτες χωρίς να βελτιώνονται οι οικονομικές επιδόσεις. Η συνταγή της λιτότητας έδωσε πολύ χειρότερα αποτελέσματα και για την ανάπτυξη και για τη δημιουργία θέσεων εργασίας από ό,τι οι επεκτατικές δημοσιονομικές πολιτικές της διοίκησης Ομπάμα.

Οι πολιτικές λιτότητας και οι προσταγές της νεοφιλελεύθερης ορθοδοξίας δεν έδωσαν λύσεις, δεν προώθησαν την ανάπτυξη και κυρίως δεν φρόντισαν τους λαούς και τις πιο ευάλωτες ομάδες. Η απορρύθμιση της αγοράς εργασίας και η ενισχυμένη εργατική ευελιξία ωφέλησαν τους πλούσιους και ισχυρούς, καθώς μείωσαν τη διαπραγματευτική δύναμη των μεσαία

Το μέλλον της Ευρώπης

Το Brexit εκτός όρων των αήλων έκανε απολύτως εμφανή και την υπαρξιακή κρίση της Ε.Ε.

και χαμηλά αμειβόμενων εργαζομένων. Χαμηλότεροι ελάχιστοι κατώτατοι μισθοί, λιγότερο ισχυρές συλλογικές συμβάσεις και εξασθενημένα εργατικά συνδικάτα προκάλεσαν μεγαλύτερες ανισότητες στην αγορά εργασίας. Η αναλογικότητα του φορολογικού συστήματος υποχώρησε και, ελλείψει επενδύσεων σε υποδομές, ο κανόνας πλέον είναι μια γενικευμένη έκπτωση των παροχών προς τους πολίτες.

ΜΕΓΑΛΟ ΜΕΡΟΣ του πληθυσμού έχασε την εμπιστοσύνη του στην ευρωπαϊκή Σοσιαλδημοκρατία, ενώ έφτασε η ώρα για ένα κοινωνικό και δημοκρατικό συμβόλαιο. Τα αποτελέσματα στην Ολλανδία απέδειξαν ότι η ακροδεξιά δημαγωγία μπορεί να ηττηθεί, εφόσον οι πολιτικές δυνάμεις είναι ικανές να προσφέρουν πειστικές απαντήσεις στους πολίτες. Αισθήματα όπως ο φόβος, η ανησυχία, ο θυμός, καθώς και προκαταλήψεις και εχθρότητες που για καιρό ήταν καταδικαστέα γίνονται αντικείμενο πολιτικής εκμετάλλευσης από την ακροδεξιά δημαγωγία. Τα παλαιά κόμματα δεν αντιμετώπισαν την γενοποίηση, τη δημιουργία παράλληλων κοινωνιών ή την εξάπλωση του φανατικού ισλαμισμού ώστε να προσφέρουν εναλλακτικές λύσεις. Οι πολίτες δεν ψηφίζουν τα δημαγωγικά κόμματα επειδή τους ικανοποιεί η πολιτική τους ατζέντα. Αντίθετα, είναι δυσαρεστημένοι για την εξέλιξη των πραγμάτων.

Ωστόσο, όπως απέδειξαν οι ολλανδικές εκλογές, οι πολίτες εξακολουθούν να πιστεύουν ότι είναι δυνατόν να ανατραπεί αυτή η τάση.

Η ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ συγκυρία αποτελεί ακόμα ένα κομμάτι του περίπλοκου παζλ που αφορά τη μελλοντική πορεία της Ευρώπης. Όπως φάνηκε τα τελευταία χρόνια, η Ε.Ε. δεν κατόρθωσε να αντιμετωπίσει γρήγορα και αποτελεσματικά τα γενεσιουργά αίτια των πολλαπλών κρίσεων που αναδύθηκαν στη γειτονιά μας αλλά και παγκοσμίως. Η αποτελεσματική αντιμετώπιση της παγκοσμιοποίησης υπέρ του συνόλου της κοινωνίας παραμένει σημαντικό ζήτημα. Οι κοινωνικές ανισότητες, τόσο μεταξύ κεντρικών και περιφερικών κρατών-μελών όσο και μέσα στα ίδια μας τα κράτη, αποτελούν μια πολύ μεγαλύτερη απειλή για την Ε.Ε. από τις απλές οικονομικές ανισότητες. Παρά τη δύσκολη κατάσταση που αντιμετωπίζει σήμερα η Ε.Ε., είναι λυτρωτικό το γεγονός ότι οι Ευρωπαίοι πολίτες, ειδικά στη Γερμανία και την Ελλάδα, εξακολουθούν να υποστηρίζουν το ευρωπαϊκό όραμα. Είναι μια ένδειξη ότι η Ε.Ε. μπορεί να σωθεί, αλλά υπό όρους. Είναι καιρός να αλλάξουμε πορεία, να μετατρέψουμε την Ευρωπαϊκή Ένωση σε μια κοινωνική ένωση με ισχυρά εργατικά δικαιώματα, ισότητα φύλων, διασφάλιση θέσεων εργασίας και εισοδήματος, καθώς και με δραστικά μέτρα

για την καταπολέμηση της ανεργίας των νέων, της μισθολογικής ανισότητας και των τεράστιων διαφορών στις συνθήκες διαβίωσης και κοινωνικής ασφάλισης. Τα κοινωνικά δικαιώματα και η κοινωνική ένταξη θα πρέπει να βρίσκονται στο κέντρο του ευρωπαϊκού οράματος και όχι απλά να αποτελούν μια εκ των υστέρων σκέψη.

ΜΙΑ ΝΕΑ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ευρωπαϊκή συμμαχία πρέπει να αδράξει την ευκαιρία και να μετατρέψει την κρίση στην Ευρώπη σε μια φιλόδοξη ενδυνάμωση του ευρωπαϊκού σχεδίου, με στόχο την περαιτέρω προώθηση των κοινωνικών δικαιωμάτων και των προσδοκιών των Ευρωπαίων πολιτών για ισότητα και ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς. Η λιτότητα χωρίς ανάπτυξη είναι αδιέξοδο. Η ανάπτυξη για τους λίγους δεν υπονομεύει μόνο την ισότητα, αλλά και τη δημοκρατία. Απαιτούνται περισσότερες επενδύσεις, ιδίως σε υποδομές και κοινωνικές υπηρεσίες, για να ξεπεράσουμε την κρίση, να δημιουργήσουμε νέες θέσεις εργασίας και να προστατεύσουμε το κοινωνικό μοντέλο. Πρέπει να εργαστούμε περισσότερο προς την κατεύθυνση μιας πιο κοινωνικής και πιο δίκαιης Ένωσης, βασισμένης στις αξίες μας. Πρέπει να εκδημοκρατικοποιήσουμε την οικονομική διακυβέρνηση, να εισαγάγουμε κοινωνικούς δείκτες στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο και να εξευρωπαϊσσουμε πλήρως τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας.

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΡΑΜΑ, για να επιζηήσει και να ενδυναμωθεί, πρέπει να είναι προσιτό σε όλα τα κράτη-μέλη προς όφελος των λαών. Πρέπει να επιτρέψει σε όσους έχουν την πολιτική βούληση για περαιτέρω ολοκλήρωση, όπως προβλέπεται από τις Συνθήκες, να το πράξουν, ιδίως προωθώντας την κοινωνική διάσταση της Ένωσης. Η κοινωνική πρόοδος πρέπει πάντοτε να ταυτίζεται με την κοινωνικο-οικονομική σύγκλιση προς τα πάνω.

Ενα πράγμα είναι απολύτως σαφές: το παρόν status quo δεν μπορεί να διατηρηθεί. Θα μπορούσε ωστόσο να ανατραπεί είτε από την Αριστερά είτε από την ξενοφοβική και αντιδραστική Δεξιά. Οι αριστερές και προοδευτικές δυνάμεις στην Ευρώπη έχουν συνεπώς μια ιστορική αποστολή: να υποστηρίζουν πάντοτε τη δημοκρατία, την ελευθερία και την ισότητα, την αλληλεγγύη και τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως έχουν κάνει μέχρι τώρα. Αυτές οι αξίες είναι στην καρδιά της κοινής ευρωπαϊκής μας ταυτότητας και είναι τα θεμέλια πάνω στα οποία πρέπει να συνεχίζουμε να οικοδομούμε το μέλλον.

*Αναπληρωτής υπουργός Εξωτερικών
**Αντιπρόεδρος του γερμανικού κόμματος Die Linke